

HEBREO

CARTA HEBREORÃ ITEA

Naã cartada hebreorã itea ðaða basía. Cawaðáé panla caiba ðasida. Æcɹɹmaarã Bernabebe, Apoloba, Silaba, Lucaba, Clemente Romanebemaba wa dewaraba ðasida. Naëna zocãrãba crícha panasidaa Pauloba ðaðada. Aðabe cawa panla Hebreo carta ðaðara judio basida. (Judiorãra hebreo bedeade bedeabada bërà hebreorã abadaa.) Naã carta ðaðaba, dji carta edadarã bida Timoteora unubadjidaa (13:23). Maã awara djabarã Italia druaðebemará ume dji bia basía (13:24-25). Poa 70 bai naëna ðasia.

Naã cartara djabarã judiorã bia mīga ðea itea ðasia Jesucrito igararãnamãrëã. Jesucrito ijã panl carea ãdjia erobëara Æcɹɹaba jãrísidaa (10:32-34). Jüma naã cartade dji ðaðaba jara ðla Critora dji dromaara ðaða.

Critora bajãnebema nezocarã cãýãbara biara ðla (1:1neba aba 2:18ðaa). Critora Moise cãýãbara biara ðla (3:1neba aba 4:13ðaa). Critora dadjirã Sacerdote dji Dromaara ðla (4:14ðeba aba 7:28ðaa). Critoba cadjiruua carea oðara sacerdoterãba obada cãýãbara biara ðla (8:1neba aba 10:39ðaa).

Jirüare dji carta ðaðaba jara ðla Æcõrëba dadjirã bia unumãrëã idjida ijãnida panlada (11:1neba aba 13:25ðaa). Dji crícha dromara 12:1ne ðla: “Maã ëberãrã zocãrãba unubisidaa Æcõrëra wãrãda ijãsidada. Maãda cawa panl bërà dadjirã biða ara maã quírãca ijã pananida panla. Dadjirãa idu ijãbicara, cadjiruaba dadjirã bɹará edabari sida äyã ðaðapeða jüma droa pananeba nocoðaa wãnadra dadjirã jüënida panlamaa.”

Æcõrë Warrara dji dromaara ðla

1 ¹Naënaeða Æcõrëba dadji drõã naë nabemaráa ðarima zocãrã quírãtanoaneba bedeabadjia. Idjideba bedeabadarãneba mãwã osia. ²Baribɹɹ naã jirüarebema ewaride idji Warradeba dadjirãa bedeasia. Idji Warradeba Æcõrëba ne jümada osia idjaba idjida ðasia ne jüma erobamãrëã. ³Idji Warraba Æcõrë quírãwãrëã dorrodorroad a unubibaria. Idjiabɹɹ Æcõrëra sãwã ðaða cawabibaria. Idji bede a ðla ðaðeba ne jüma oðara ara mãwã ðla. Idjia dadjirã cadjiruara sɹɹɹpeða Æcõrë dji droma ðl jɹwa araare bajãne chümesia.

⁴Æcõrëba idjira bajãnebema nezocarã cãýãbara dji dromaara ðasia. Æcõrëba idjira trã ðasia “mã Warra,” mãlne ãdjirãra trã ðasia “mã

nezocarã.” Māwã Ācōrēba idji trã ðaðara ādjirã trã ðaða cāyābara biara ðaa. ⁵Ācōrēba ni abaa bajānebema nezocaa nāwã jaraé basía:

Bla mǎ Warraa. Idi bla mǎ Warraada abaraa.^a

Idjaba ādjidebemada nāwã jaraé basía:

Mǎra idji zeza baya, idjaba idjira mǎ warra baya.^b

⁶Ācōrēba idji Warra iwina naǎ ējūānaa diabuebarade nāwã jarasia:

Jūma Ācōrē bajānebema nezocarāba idjía bia bedeadida panla.

⁷Bajānebema nezocarānebemada Ācōrēba nāwã jarasia:

Bajānebema nezocarāda osia nāūrã quĩrāca ðeadamārēã.^c

Ādjirāra osia taba urua quĩrāca ðeadamārēã.^d

⁸Baribara idji Warradebemada Ācōrēba nāwã jarasia:

Ācōrē, bla ewariza jūmarã boroda ðaya. Ba purura jipa pe erobaya.

⁹Bla biadra quĩrāsia. Cadjiruara quĩramasia.

Maǎ carea Ācōrē, ba Ācōrēba jūma ba ume panla cāyābara badra dji dromaara ðasia. Māwã bara bio ðasridabisia.^e

¹⁰Idjaba nāwã jarasia:

Jūmarã Boro, naārēda bla naǎ ējūāda, bajã sida osia.

¹¹Jūma maǎgara jōya baribara bla ara māwã ðaya. Jūma maǎgara dji sore baya wua dji sore babari quĩrāca.

¹²Wua sore ērāpeða djiwidĩ jǎbara quĩrāca bla jūma maǎgara āyã ðapeða djiwidida oya.

Baribara bla ara badji ðada ðaya. Bara beucaa.^f

¹³Ācōrēba ni abaa bajānebema nezocaa jaraé basía:

Mǎ jawa araare chūmedua aba ba dji quĩrūra mǎa jūma ba jawaeða babaradaa.^g

¹⁴Jūma bajānebema nezocarāda Ācōrēba zocabaria. Ācōrēba ādjirāra diabuebaria dji ēdradĩrã carebadamārēã.

Quĩrācuíta ðeadaua Crito igarada amaaba

2 ¹Maǎ bēřã āi wāna amaaba dadjirāba wārã bedea ũrĩpedadara quĩrācuíta biara ēpēnida panla. ²Ācōrēba naēna obi ðada bedeara bajānebema nezocarāneba diasia. Maǎ bedeara ēberārāba jūma ijã odida panasidaa. Jūma ijã oé ðeara, igara ðea sida Ācōrēba aride cawa obadjia. ³⁻⁴Ara maǎ quĩrāca Ācōrēba ēdra edaidebema bedeadada dadjirāba igaradibara, Ācōrēba cawa oidebemada sǎwã ēdradĩ? Maǎ bedea bio bia ðara dadjirã Boro Jesuba naārã jaradasia. Maǎ ũrĩpedadaba dadjirāa jarasidaa maǎgara

a 1:5. Salmo 2:7. *Idi bara mǎ Warraada abaraa.* Griego bedeadē ḥá ḥaa: “Idi mǎa bada unusia” wa “idi mǎra ba zeza basía.” **b** 1:5. 2 Samuel 7:14. **c** 1:7. Griego bedeadē

“nāūrã” idjaba “jaure” abari bedea. Maǎ carea ḥara traduccioñe maǎ versículoðe nāwã ḥá ḥaa: “Idji bajānebema nezocarāda osia jaureda ðeadamārēã.” **d** 1:7. Salmo

104:4. **e** 1:9. Salmo 45:6-7. **f** 1:12. Salmo 102:25-27. **g** 1:13. Salmo 110:1. *Ba jawaeða babaradaa.* Griego bedeadē ḥá ḥaa: “Ba jĩrũ edre ḥabaradaa.”

wãrãda. Mañ awara Ñcõrẽba ne ununaca waibãada quĩrãtanoa obisia. Idjia quĩrã ãada quĩrãca idji Jaureba obi ãara idjiderãza diasia. Jũma mañgãdeba cawabisia mañ bedeara wãrãda. Mañda dadjirãba igaradibara, ¿sãwã ãdradi?

Jesucrito dadji quĩrãca ãada

⁵ Ñjũã djiwidi zeida ãa daiba jara panãra Ñcõrẽba bajãnebema nezocarã jãwaeda ãlé basía. ⁶ Ñtebãra Ñcõrẽ Bedeade nãwã ãá ãla:

Mã Ñcõrẽ, ãberãda ¿cãrẽ? ¿Cãrẽã dairãma crĩchabari?

Ñberãda ¿cãrẽ? ¿Cãrẽã dairãda wagabari?

⁷ ãla dairã bajãnebema nezocarã cãyãbara edaara ãasia.

Mãwãmĩna dairã nañ ãjũãne bia ãasia idjaba dji dromarãda ãasia.^h

⁸ ãla ne jũmada dai jãwaeda ãasia.ⁱ

Ñcõrẽba ne jũmada dadji jãwaeda ãasia. Dadji jãwaeda ããdaéera neéa.

Mãwãmĩna waðibida ununaéa ne jũma dadji jãwaeda ãada. ⁹ Baribãra

Jesudebemada cawa panã.^j Ñcõrẽba idjira bajãnebema nezocarã cãyãbara nañ ãjũãne edaara ãasia. Ñcõrẽba idji biadeba mãwã osia Jesura jũmarã carea beumãrẽã. Bia mĩga beuda bãrã Ñcõrẽba idjira bia ãasia idjaba dji dromada ãasia.

¹⁰ Ñcõrẽba ne jũmada osia. Idjideba ne jũmada beaa. Ñcõrẽmaarã bia ãasia Jesura bia mĩgaida. Mãwã idjira ãberãrã ãdra Edabarida aride ãasia. Idjideba Ñcõrẽba idji warrarãda zocãrã edasia idji biya quĩrudebemada edadamãrẽã. ¹¹ Jesuba ãberãrãda Ñcõrẽ itea bia ãabaria. Idjia, mã ãberãrã bida abari Zezada eropanã. Mañ carea Jesura peracaa ãdjirãra idji djabarã ai carea. ¹² Ñcõrẽ Bedeade nãwã ãá ãla:

Mãla ãdebemada mã djabarãa bedeya. Jũmarã ábaa dji jãre duanãne mãla ãada bia jaraya.^k

¹³ Idjaba nãwã ãá ãla:

Mãla idjidra ãjã ãaya.^l

Idjaba nañ sida ãá ãla:

Mãra nama ãla, idjaba warrarã Ñcõrẽba mãla diadara mã ume ábaa panã.^m

¹⁴ Mã warrarãba djarada, oa sida eropanã bãrã Jesu bida abarida edasia idji beudadeba diauru poyai carea. Diaurura beu djibaria. ¹⁵ Jesuba diaurura poyada bãrã, beudi carea waya beadara idjia jũma ãdra ãasia. Ewariza beudi waya panãneba ãdjirãra bié panasidaa nezoca quĩrãca. ¹⁶ Wãrãda Jesura bajãnebema nezocarã careba de zeé basía, ãtebãra Abrahã quĩrãca Ñcõrẽ

h 2:7. Griego bedeadẽ ãcara cartade nañ sida ãá ãla: “Daira ãasia ne jũma ãla oda bororãda beadamãrẽã.” **i 2:8.** Salmo 8:4-6. *Dai jãwaeda ãasia.* Griego bedeadẽ nãwã ãá ãla: “Ne jũmada idji jĩrũ edre ãasia.” **j 2:9.** *Jesudebemada cawa panã.* Griego bedeadẽ nãwã ãá ãla: “Dadjirãba Jesura unu panã.” **k 2:12.** Salmo 22:22. **l 2:13.** Isaía 8:17. **m 2:13.** Isaía 8:18.

ijã ðeadrɔ carebaðe zesia.ⁿ 17Idji zeside ne jũmane dadji quĩrãca ðasia djãrã quĩrã djuburiabari Sacerdote dji Droma bai carea.^o Wãrãda Ācõrẽ quĩrãpita sacerdote dji droma jũma aride obarida ðesia. Maĩba ara idjida idu beabisia ēberãrãba cadjirua obadara Ācõrẽba quĩrãdoamãrẽ. 18Diauruba mĩã sẽ ðaside Jesura bia mĩgasia. Maĩ bẽrã diauruba mĩã sẽ ðeara careba cawa ðaa.

Moise cãyãbara Jesura dji dromaara ðaa

3 1Djabarã, bãrãra Ācõrẽ ēberãrã bẽrã idjaba Ācõrẽba bãrãra trĩna bẽrã, Jesucritodebemada bio quĩrãcuita crĩchadadua. Idjira Ācõrẽba diabuedaa idjaba Sacerdote dji Dromaa. Dadjirãba ebuða jarabadaa idjidrɔ wãrãda ijã panɔda. 2Ācõrẽba obidara Jesuba jũma aride osia Moiseba Ācõrẽ ēberãrã ume oða quĩrãca.^p 3Ēberãrãba de bia obaridebemada dji de cãyãbara biara bedeabadaa. Ara maĩ quĩrãca dadjirãba Moisedebema cãyãbara Jesudebemada biara bedeadida panɔa. 4Dera dji oða bara ðeaa. Baribarɔ Ācõrẽba ne jũmada osia. 5Moisera Ācõrẽ nezoca bẽrã Ācõrẽ ēberãrã ume jũma aride osia. Maĩne idjia cawabisia Ācõrẽba nocoarebema ewaride cãrẽda jaraida. 6Baribarɔ Ācõrẽ warra Critora idji ēberãrã boroa. Ādjirã ume jũma aride o ðaa. Dadjirãba Critoda ijã pananibarɔ idjaba idjideba edadira ðasrida jãã pananibarɔ, Ācõrẽ ēberãrã.^q

Critora igararãnadua

7-8Maĩ carea Ācõrẽ Jaureba nãwã jara ðaa:

Idi Ācõrẽ bedeã ũrĩbɔdãde bãrã sora zarearãnadua bãrã drõã naēnabemarã so zareapedãda quĩrãca.

Ādjirã ējũã põasa ewaraga ðãde duanasidãde Ācõrẽba jaradara igarasidãa idjia sãwã oi cawaya.

9Mama idjia oðara cuarenta poa unusidãmĩna ādjirãba ijãnaē ðasĩa sãwã oi cawaya.

10Maĩ carea ādjirã ume quĩrũpedã Ācõrẽba nãwã jarasia:

“Ādjirãba mĩra soðeba wãrãda ēpēnãcaa. Mĩ ora cawa quĩrĩãnãcaa.”

11Idjaba quĩrũ ðãde wãrãneba nãwã jarasia: “Mĩa ãnãũbima ādjirãra jũēnaēã.”^r

12Djabarã, quĩrãcuita ðeadadua. So cadjiruaba Ācõrẽ ijãnaē ðearãnadua. So cadjiruaba Ācõrẽ zocai ðara igarabaria. 13Wadi ewari ðãde eda ewariza dji carebadadua biara ijãni carea. Mãwã ni abaɔda cadjiruaba cũrũgapedã so zarea ðeadaēã. 14Dadjirãba naãrã ijãpedãdãdeba aba beubɔdãdãa Critoda ijã pananibarɔ, idji ume panania. 15Maĩ carea Ācõrẽ Bedeade nãwã jara ðaa:

n 2:16. Griego bedeade nãwã ðá ðaa: “Abrahaĩ ēberãrãra carebaðe zesia.” **o 2:17.** Dadji quĩrãca. Griego bedeade ðá ðaa: “Idji djabarã quĩrãca.” **p 3:2.** Ācõrẽ ēberãrã ume. Griego bedeade ðá ðaa “Ācõrẽ dede.” **q 3:6.** Griego bedeade Ācɔrɔ cartade naĩ sida ðá ðaa: “Āba naĩ ewari jõbarãdãa.” **r 3:11.** Salmo 95:7-11; Numero 14:21-35.

Idi Ācōrē bedea ūrībadaḏe bārā sora zarearānada bārā drōā
naēnabemarā so zareapedada quīrāca.^s

¹⁶Ācōrē bedea ūrīpedadacarea ¿cairāda so zareasida? ¿Jūma Moiseba Egiptodeba ēdra edadarāda māwā so zareasidaēca? ¹⁷¿Ācōrēra cairā ume cuarenta poa quīrū bāsi? ¿Cadjirua opedadarā ume quīrū bāsiēca? ¿Maļ carea ādjirāra ējūā pōāsa ewaraga ḅaḏe quinisidaēca? ¹⁸¿Ācōrēba cairā wārāneba jarasi idjia ānāūbima jūēnaēda? ¿Idji bedea ijānaē beadarā māwā jarasiēca? ¹⁹Maļgḏeḏeḏa dadjirāba cawa panḷa ādjirāba ijāpedadaē bēra Ācōrēba ānāūbida baḏama poya jūēnaē basida.

4 ¹Ācōrēba wārāda jara ḅa dadjirāra wadibida idjia ānāūbima poya jūēnida panḷa. Baribḷḷ quīrācuḷa beadaḏa. Māwāēra ācḷḷ bārānebemada mama jūēnaēa. ²⁻³Bedeā bia Ācōrēba ānāūbidebemada dadjirāba ūrīsidaa drōā naēnabemarāba ūrīpedada quīrāca. Dadjirāba soḏeḏa ijā panḷ bēra Ācōrēba ānāūbima jūēnia. Baribḷḷ drōā naēnabemarāba ūrīnapeda ijāpedadaē bēra maļ beḏeaba carebaē basia. Ādjirānebemada Ācōrēba nāwā jarasia:

Quīrū ḅaḏe mḷa wārāneba nāwā jarasia: “Mḷa ānāūbima ādjirāra jūēnaēa.”^t

Māwā jarasia naļ ējūā oḏaḏeḏa ātaa idjia oida baḏara jūma o eroḅḷmīna.”

⁴Ācōrēba idji beḏeade ānāūbada ewaridebemada nāwā jarasia.”

Sietebema ewaride Ācōrēba jūma pārā eroḅasia. Maļ bēra sietebema ewaride ānāūsia.”

⁵Idjaba Ācōrēba idji beḏeade nāwā jara ḅa:

Mḷa ānāūbima ādjirāra jūēnaēa.^x

⁶Bedeā bia Ācōrēba ānāūbidebema naārā ūrīpedadaba ijānaē basia. Maļ bēra idjia ānāūbida baḏama jūēnaē basia. Baribḷḷ ācḷḷ ēberārāda wadibida Ācōrēba ānāūbima poya jūēnia. ⁷Maļ carea Ācōrēba dewara ewarida ḅasia idjia ānāūbima jūēnamārēā. Maļ ewarira Ācōrēba trā ḅasia “idi.” Maļ ewari ḅaḏacarea dārāḅḷḷaḏe idjia Davideba maļnebemada beḏeasia. Maļ beḏeara mḷa naēna naļ cartade ḅasia. Nāwā ḅa:

Idi Ācōrē bedea ūrībadaḏe bārā sora zarearānada.^y

⁸Josueba israelerāra Ācōrēba wārāda ānāūbimaa edeḏabara Ācōrēba dewara ānāūbidebemada beḏeaē bacasia. ⁹Maļ bēra ānāūbada ewarida Ācōrē ēberārā itea wadibida ḅa. ¹⁰Abalḏa Ācōrēba ānāūbima ḅḷḅḷḷ, idjia o baḏadebemada ānāūsia Ācōrēba ne jūma opeda ānāūna quīrāca. ¹¹Maļ bēra dadjirāba biara jarḷḏida panḷa Ācōrēba ānāūbima jūēni carea. Māwāra ni abalḏa baḏaēa drōā naēnabemarā ijānaē panḷneba ḅaepedada quīrāca.

¹²Wārāda Ācōrē beḏeara zocai ḅa idjaba ḷḅḷa ḅa. Idji beḏeara dājōbada neco quida umé era ḅa cāyābara peweḏeara ḅa. Idji beḏeaba

s 3:15. Salmo 95:7-8. t 4:2-3. Salmo 95:11. u 4:2-3. *Idjia oida baḏara*. Maļba cawabi ḅa Ācōrēba dadji ānāūni sida osida. v 4:4. *Ānāūbada ewari*. Griego beḏeade ḅā ḅa “séptimo día.” w 4:4. Genesi 2:2. x 4:5. Salmo 95:11. y 4:7. Salmo 95:7-8.

dadji crīchara, dadji soba o quīrīā ʔa sīda jūma ebuḁa cawabibaria dadji crīcha, dadji jaure, dadji so sīda eḁu cōbʔʔʔ quīrāca. ¹³Ācōrēba ne jūmada unubaria. Idjia unué ʔara neēa. Idjia oḁara, dadjia mērā eroʔa sīda ebuḁa unu ʔaa. Idjia cawa obʔʔʔde jūma dadjia oḁara idjīa jaradida panʔa.

Jesura dadjirā Sacerdote dji Droma

¹⁴Ācōrē Warra Jesura bajānaa wāsia. Idjira dadjirā Sacerdote dji Dromaa. Dadjirāba idjira ijā panʔana a panʔ bēra wārāda ijā pananida panʔa. ¹⁵Jesu dadjirā Sacerdote dji Dromaba cawa ʔaa dadjirāra ʔʔʔʔe panʔda. Diauruba idjira mīa sēsia dadjirā mīa sēbari quīrāca. Baribʔʔʔ Jesuba cadjiruara oē basía. ¹⁶Dadji ʔʔʔʔe ʔʔdebemada cawa ʔa bēra dadjirā idji bugue caita wābʔda quīrāca ne wayaa neē Ācōrēa iwīdīdīda panʔa. Māwā idjia dadjirāra quīrā djuburiaya idjaba idjia carebamārēa iwīdībʔdaḁe idji biḁeḁa carebaya.

5 ¹Ācōrēba sacerdote dji droma ʔʔʔʔʔʔa ēberāda aba edapeḁa ʔʔʔaria. Maʔ bēra ēberārāba cadjirua opeḁaḁa carea sacerdoteba Ācōrēa ne diabaria idjaba animarāda babue diabaria. ²Ēberārāba adua panʔneba āi opeḁaḁara sacerdote dji dromaba poya cawa quīrā djuburiaya idjia bīda abarica obari bēra. ³Ēberārāba cadjirua opeḁaḁa carea animarā babue diabʔʔʔde idjia oḁa carea bīda animarā babue diaida ʔaa. ⁴Ni abaʔda ara idjidūba sacerdote dji dromada ʔecaa, ātebʔʔʔ Ācōrēbʔʔʔ aba trʔpeḁa ʔʔʔaria Aaroʔ ʔʔda quīrāca. ⁵Ara maʔ quīrāca Critora ara idjidūba Sacerdote dji Dromada ʔeē basía, ātebʔʔʔ Ācōrēbʔʔʔ idjira māwā ʔasia. Ācōrēba idjīa nāwā jarasia:

ʔara mʔ Warraa. Idi ʔara mʔ Warraaḁa abʔʔʔa.^a

⁶Idjaba nāwā jarasia:

ʔara ewariza sacerdoteda ʔaya Melquisedé ʔada quīrāca.^b

⁷Crito naʔ djarade ʔasīde jīā ʔʔba Ācōrēa jīgua beḁea djuburiasia, Ācōrēba idji beuida ʔʔdebemada poya ēḁʔʔ ʔʔida ʔada bēra. Maʔne Ācōrēba quīrīā ʔa quīrāca ijā oyada ada bēra, Ācōrēba idji beḁeara ūrīsia.^c ⁸Critora Ācōrē Warramīna idji bia mīga ʔʔdeba ijā o cawasia. ⁹Ne jūmane daucha ijā oḁa bēra, idjia jara ʔa ijā o ʔeara jūma ēḁʔʔ edaya ewariza zocai ʔeḁamārēa. ¹⁰Maʔ bēra Ācōrēba idjira Sacerdote dji Dromada ʔasia Melquisedé ʔada quīrāca.

Wārā beḁeara igararānadua

¹¹Maʔʔʔdebemada daiba zocārā jaradia quīrīā panʔa. Baribʔʔʔ zarea ʔaa ebuḁa cawabīdīda, bārāba isabe cawaḁaca bēra. ¹²Bārāba Jesu ijāpeḁaḁara dārābʔdaa. Maʔ bēra idira bārāra Ācōrē beḁea jaradiabadada

z 5:1. Levitico 1:1ḁeba aba 6:7ḁaa. **a 5:5.** Salmo 2:7. *Idi ʔara mʔ Warraaḁa abʔʔʔa.* Griego beḁeḁe ʔʔ ʔaa: “Idi mʔa ʔʔda osia” wa “idi mʔra ʔa zeza basía.” **b 5:6.** Salmo 110:4. Genesi 14:18. **c 5:7.** Marco 14:32-36.

beadida panasídaa. Māwāmīna Ācōrē bedeara mācua adua panλ bēřā poya bia jaradiadacaa. Abalba bārāa Ācōrē bedeadebema cawaichaara bλda wayacusa jaradiada bλa juβa dawabλλλ quīrāca. Bārāra warra zaque quīrāca bea bēřā djico cođi cāyābara jubadλλ dodida panλa. ¹³Juβa do beara wadi djuburi quedea bēřā sāvā jipa oira adua beaa. ¹⁴Baribλλλ djico zareara drōārā iteaa. Ādjirāba Ācōrē bedea quīrācuita crīcha panλneba cawa panλa cārēda biada idjaba cārēda cadjiruada.

6 ¹⁻²Mañ bēřā nocođaa wānia Critoda biara cawadi carea. Dadjirāba idjidebema naārā cawapedada awa jaradiadaēa. Wayacusa jaradiadaēa cadjirua o panλ carea beudida panλda, cadjirua igaradapeda Ācōrēmaa zedida panλda, Ācōrē ijāninebemada, borocuedidebemada, djabarā λrλ jawā bλdidebemada, beudarā λrēbadidebemada, idjaba Ācōrēba cawa odarā ewariza bia mīgadidebema sida. ³Ācōrēba quīrā bλbλλλ, jūma maλgλdebemada wayacusa jaradiadi cāyābara dadjirāra nocođaa wānia Critoda biara cawadi carea.

⁴Ācλλλba wārā bedeara cawa panasídaa. Ācōrēba dia bλ carea bλsrida panasídaa. Idji Jauredeba ne edasídaa. ⁵Idji bedea bio bia bλda, idji bλba nocoarebema ewaride unubi sida cawa panasídaa. ⁶Ādjirāba Critoda igarapedada bēřā wayacusa poya jēda idjimaa zedaēa. Zesidara Ācōrē Warra wayacusa crude cachibada quīrāca idjidebemada jūmarāa bié bedeadidia.

⁷Cue zebλλza egoroba dobaria. Maλba egoro biade ne udara dji uda itea bia zaubaria. Ācōrēba mañ ējūāra bia jarabaria. Crito igaraē beara mañ ējūā quīrāca panλa. ⁸Baribλλλ cue zedacarea λrλda, chirua cadjirua sida tunuibλλλ, mañ egorora bié bλa. Ācōrēba mañ ējūāra bié jarapeda jīrūare jūma babueya. Crito igara beara mañ ējūā cadjirua quīrāca panλa.

⁹Djabarā, दौरā māwā bedea panλmīna cawa panλa Ācōrēba bārāra ēdλ edada bēřā o biade wābλdada. ¹⁰Ācōrēra jipa bλ bēřā bārāba bia o panλra idjaba idji quīrīā panλra quīrādoaeā. Idji ēberārā careba panλneba unubisídaa idjira quīrīā panλda. Idi biđa careba panλa. ¹¹Daiba quīrīā panλa bādjiza māwā o pananida aba beubλdadaa. Māwābλλλ bārāba Ācōrēneba edadi carea jλā panλra jūma edadia. ¹²Daiba quīrīānaēa bārāra coa beadida, ātebλλλ quīrīā panλa bārāra dewararā djabarā quīrāca beadida. Ādjirāba Critoda ijā panλ bēřā idjaba jūma droa panλ bēřā, Ācōrēba diai jaradara jūma edadia.

Ācōrēba bedea bλdara wārāda oya

¹³Ācōrē cāyābara dji dromaara bλda neēa. Mañ bēřā Abrahāñ ume bedea bλside ara idji trλneba wārāda carebayada asia. ¹⁴Nāwā jarasia: “Wārāda mλa bλra carebaya idjaba bλdeba zocārā yōbiya.”^d ¹⁵Abrahāλba jūma droa bλdeba jλā bapeda Ācōrēba warra diai jaradada unusia.

¹⁶ Ëberārāba wārāneba jarabādade ādji cāyābara dji dromaara ʔa trāneba māwā jarabadaa. Maāne ni abaʔba poya sewaaða adacaa. ¹⁷ Ara maā quīrāca Ācōrēba ebuda cawabi quīrīāsia idjia diai jarada edadi ēberārāba maāra wārāda edadida idjaba idjia crīcha ʔa quīrāca wārāda obarida. Maā carea ara idji trāneba diayada asia. ¹⁸ Ācōrēra sewa oca bēra idjia diai jaradara wārāda diaya idjaba idji trāneba jaradara quīrā awara oēa. Maā bēra Ācōrēba dadjirā waga ʔamārēa jarasidaa. Idjia jaradara wārāda oida cawa panʔ bēra dadjirāba poya sozarra iā panania. Maāba Jesudeba edadi carea jā panʔra quenabaridaēa. ¹⁹⁻²⁰ Dadjia jā panʔra wārāda edadida cawa panʔa. Maāba dadjirāra careba ʔa bio iā pananamārēa anclaba barco ero ūmabari quīrāca. Dadjia jā panʔra wārāda edadida cawa panʔa Jesura bajānaa dadjirā na wāna bēra. Idjira Ācōrē dede wuaba eatʔ jira ʔa ēdaare wāsia dadjirā carebai carea. Mama idjira dadjirā Sacerdote dji Dromada ʔesia Melquisedé ʔada quīrāca. Ewariza māwā ʔa.

Melquisedé

7 ¹ Maā Melquisedéra Saleā puruḏebema boro basía idjaba Ācōrē dji Dromaara ʔa sacerdote basía.^e Maā ewaride Abrahaʔra ācʔʔa puru bororā ume djōpeða jūma poyasia. Abrahaʔ jēda zebʔʔade Melquisedéba audiabariḏe wāpeða idjira bia jarasia Ācōrēba carebamārēa. ² Maābe Abrahaʔba djō ʔapeða jārīnanebemada Melquisedéa diasia. Die juachabʔʔa ʔa diasia. Melquisedé trāba jara ʔa “ēberārā boro jipa ʔa.” Idjaba idjira Saleānebema boro abadjiḏaa. Maā trāba jara ʔa “necai ʔaḏebema boro.” ³ Ni abaʔba adua panʔa Melquisedé zezara, dji papa sīda cairā basida. Adua panʔa idji ēberārā drōā naēnabemara cairā basida. Idji toḏadebemada, beuḏadebemama sīda adua panʔa.^f Māwā idjira Ācōrē Warra quīrāca ewariza sacerdotea.

⁴ Melquisedédebemada bio crīchadadua! Idjira wārāda dji droma basía. Dadjirā drōā naēnabema dji droma ʔa Abrahaʔba djō ʔapeða jārīnanebemada idjia diasia. Die juachabʔʔa ʔa diasia. ⁵ Māwānacarea Ācōrēba Moisea diada leyde jarasia jūma israelerāba edabʔadebemada Leviḏeba yōpedada sacerdoterāa diadida panʔa. Die edabʔadaza ʔa diadida panʔa. Israelerāra maā sacerdoterā djabarāmīna, abari Abrahaʔneba yōpedadamīna, māwā diadida panʔa. ⁶ Baribʔʔa Melquisedéra Leviḏeba yōnaé basía. Māwāmīna Abrahaʔba jārīnanebemada idjia diasia. Die juachabʔʔa ʔa diasia. Maāne Melquisedéba Abrahaʔra bia jarasia Ācōrēba carebamārēa. Māwā osia Ācōrēba Abrahaʔa naēna wārāda carebayada adamīna.^g ⁷ Jūmarāba cawa panʔa dji dromaara ʔa dji ēdaara ʔa bia jarabarida Ācōrēba carebamārēa.

e 7:1. Genesis 14:17-20. **f 7:3.** Griego bedeadē maā versículoda nāwā ʔa ʔa:

“Melquisedéra zeza neé ʔa, papa neé ʔa, ēberārā drōā naēnabema sīda neé ʔa. Idji toḏa ewarī neé ʔa, idji beuḏa ewarī sīda neé ʔa.” **g 7:6.** Genesis 12:1-3.

⁸Israelerāba edabādadebemada Levideba yōpedāda sacerdoterāa diabadaa. Mañ sacerdoterā beudimīna die edabādaza ādjīa āba diabadaa. Baribara Melquisedéa wađi zocai ħaca ħa Ācōrē bedeaba idjira beusida jaraé ħa bēra. Māwā Abrahaħba jārīnanebemada mañ beuca sacerdotēa diasia. Die juachabaraza āba diasia. ⁹⁻¹⁰Israelerāba die edabādadebemada Levideba yōpedāda sacerdoterāa āba diabadaa. Baribara Melquisedéa Abrahaħ audiabariside Abrahaħ wiuzaque Levira wađi neé basía. Mañ bēra dadjirāba nāwā jaradida panla: Abrahaħba die juachabaraza Melquisedéa āba diaside idji wiuzaque Levideba yōnirā bida ara mañgāda diasidaa.

¹¹Ācōrēba idji ley diaside Levideba yōpedāda sacerdoterāda ħasia israelerā mañ leydeba pe eronībadamārēa. Naārā Aaroħda sacerdote dji droma basía. Mañ sacerdoterāba o panlneba ēberārāda poya jipa beadibara, ħcārē cārēa Aaroħ awara sacerdote Melquisedé quīrāca ħada zeida basí? ¹²Mañ sacerdotera Levideba yōpedāda sacerdoterā cacuabari ħesia. Mañ bēra dji ley sida awara ħesia. ¹³Jūma mañgāba dadjirā Boro Jesudebemada bedeā ħa. Idjira Levideba yōnaé basía, ātebala Judadeba yōna basía. Mañ naēna ni āba Judadeba yōnada sacerdote beadāé basía. ¹⁴Moiseba jaraca basía sacerdoterāra mañ ēberārāneba zedida. Baribara jūmarāba cawa panla dadjirā Boro Jesura Judadeba yōna basida.

¹⁵Jūma mla jaradara ebudaara ħa naħda cawađibara: Levideba yōpedadarā awara Jesuda sacerdotēda ħesia Melquisedé ħada quīrāca. ¹⁶Idjira sacerdotēda ħéé basía leyba ħada bēra. Leyba ābabe Levideba yōpedadadla ħabaria. Jesura sacerdotēda ħesia idji āħadeba beuca bēra. ¹⁷Mañ carea Ācōrē Bedeade nāwā ħa ħa:

Bara ewariza sacerdotēda ħaya Melquisedé ħada quīrāca.^h

¹⁸Naārā ħada leyba ni ābaħda carebađé bēra Ācōrēba āyā ħasia. ¹⁹Mañ leyba ni āba bida jipa ħlé basía. Mañ ley cāyābara Ācōrēba ne biara ħada diasia dadjirā carebai carea. Mañgādeba dadjirāra Ācōrē caita wābadaa.

²⁰⁻²¹Ācōrēba dji naārā panana sacerdoterā ħaside ewariza beadida jaraé basía. Baribara Ācōrēba Jesura sacerdotēda ħaside wārāneba jarasia ewariza māwā baida. Ācōrē Bedeade nāwā ħa ħa:

Dadjirā Boroba wārāneba jarasia bara ewariza sacerdotēda baida

Melquisedé ħada quīrāca.ⁱ Idjia jaradara quīrā awara oēa.

²²Mañgara Ācōrēba wārāneba jarada bēra dadjirāba cawa panla Ācōrēba Jesudeba dadjirā ume bedeā ħadara wārāda oida. Mañ bedeā ħadara idjia naārā diada ley cāyābara biara ħa.

²³Naārā beadā sacerdoterāra beubadjidaa. Aba jaidasira idjia o ħadara waa poya oé bēra idji cacuabari dewarada ħebadjia. Māwā zocārāda sacerdote basidaa. ²⁴Baribara Jesura beuca bēra ewariza sacerdote baya. ²⁵Mañ bēra

h 7:17. Salmo 110:4. **i 7:20-21.** *Melquisedé ħada quīrāca.* Griego bedeade ħcala cartade māra neéa.

idjideba Ācōrēmaa zebadara jūma poya ēdr̄a edaya ewariza zocai beadamārēā. Idjira beuca bērā ewariza dadjirā carea Ācōrēa bedea djuburiabaria.

²⁶Dadji Sacerdote dji Droma Jesuba cadjiruara ocaa, ne jūmane jipa ɓla. Ācōrēba idjira bia unu ɓla. Cadjirua obadarā tāēnabemada āyā ɓlpeda bajāne dji dromada ɓasia. Mañ bērā ne jūmane dadjirāra poya carebaya. ²⁷Idjia ocaa dewararā sacerdote dji dromarāba ewariza obada quīrāca. Mañ sacerdoterāba ara ādjia cadjirua opedada carea naārā Ācōrēa animarāda babue diabadaa. Mañbeɓl̄a dewara animarāda babue diabadaa ēberārāba cadjirua opedada carea. Baribl̄a Jesuba animarā babue diabl̄a quīrāca ara idjida idu beabisia ēberārāba cadjirua obada carea. Barima aba māvā odaba cadjiruara jūma sɔgɔsia. ²⁸Ācōrēba Moisea diada leyba ēberārā ne jūmane jipaē beada ɓlbaria sacerdote dji dromarāda beadamārēā. Baribl̄a mañ ley diadacarea Ācōrēba wārāneba jarasia idji Warrara ewariza Sacerdote dji Dromada ɓaida. Māvā idji Warrara ɓasia dadjirā carea sacerdote aride ɓada bemārēā.

Jesu dadjirā Sacerdote dji Dromaa

8 ¹Dji crīcha droma daiba jara panl̄a naḡla: dadjirā Sacerdote dji Dromada bajāne Ācōrē bugue biya quīru jɔwa araare chūml̄a. ²Bajāne Ācōrē de dji wārā arade idjira sacerdotēa. Mañ dera ēberāba odaēa, āteɓl̄a dadjirā Boro Ācōrēba odaa.

³Sacerdote dji dromarāda Ācōrēba jūma ɓlbaria idjia ne diadamārēā idjaba animarāda babue diadamārēā. Mañ bērā Jesucrito biɗa ne daida ɓasia. ⁴Idjida nañ ējūāne ɓlbara sacerdote baē bacasia nañ ējūāne sacerdoterā bara bērā. Mañ sacerdoterāba Ācōrēa ne diabadaa idji leyde ɓl ɓl quīrāca. ⁵Sacerdoterāba o panl̄neba unubibadaa bajāne sāwāɓl̄a ɓada. Mañ carea Moiseba Ācōrē wua de oi naēna Ācōrēba idjia nāvā jarasia: “Jūma daucha odadua m̄la nañ eyade unubiɗa quīrāca.” ⁶Baribl̄a Jesu dadjirā Sacerdote dji Dromaba bajāne o ɓlra sacerdoterāba nañ ējūāne o panl̄ cāyābara biara ɓla. Ara mañ quīrāca Ācōrēba Jesudeba bedea ɓɗara biara ɓla Moisedeba bedea ɓada cāyābara. Māvā biara ɓla mañ bedea ɓaside Ācōrēba ēberārāra biara carebayada ada bērā. ⁷Ācōrēba Moisedeba naārā bedea ɓɗaba wārāda careɓadabara waya dewara bedēada ɓlé bacasia. ⁸Baribl̄a Ācōrēba Moisedeba bedea ɓɗara ēberārāba jūma opedadaē bērā idjia bedēade panl̄da unusia. Mañ carea nāvā jarasia:

Jūmarā Boroba nāvā jara ɓla: “Ewari aba m̄la israelerā ume, Judadebemarā ume biɗa bedea djiwidida ɓaya.

⁹Mañ bedea djiwidira bārā drōā naēnabemarā ume bedea ɓada quīrāca ɓaēa.

Bārā drōā naēnabemarā ume bedea ḥasia Egiptodeba quīrācuīta
waga ēdra eneside.^k

Baribara wārāda ijāpedadaē bēra mla ādjirāra igarasia.” Māwā jara
ḥa jūmarā Boroba.

¹⁰ Idjaba jūmarā Boroba nāwā jara ḥa: “Nocoarebema ewaride mla
bedea djiwidida israelerā ume nāwā ḥaya:

mā leyrā ādjirā crīchade, ādjirā sode bida ḥaya.

Māra ādjirā Ācōrē baya, idjaba ādjirāra mā puru baya.

¹¹ Mañe jūmarāba mla cawa panania. Dji edaara beaba, dji dromarā
bida cawa panania.

Mañ bēra ni abaḥba idji druadebemarāa, idji ēberārāa bida waa
jaradiadaēa mā jūmarā Boroda cawadamārēa.

¹² Ādjirāba biē opedadara mla jūma quīrādoaya. Ādjirāba cadjirua
opedadara mla waa crīcha baēa.”^l

¹³ Ācōrēba bedea djiwidi ḥayaḍa aside cawabisia idjia naārā bedea ḥadara
dji drōāda. Dji drōā bēra dārāēne āyā ḥaya.”^m

Ācōrē de nañ ējūānebema idjaba bajānebema

9 ¹ Ācōrē israelerā ume naārā bedea ḥaside jarasia idji wua deda nañ
ējūāne odida panada, mañ dede sāwā odida panā sida. ² Mañ de
odapeda dji nocoarebema dejāra “Ācōrē itea ḥa dejā” abadjidāa. Mañ
dejāne ībirāda, mesa sida ḥasia. Pañ Ācōrē quīrāpita ḥada sida ḥasia.

³ Dji edaara ḥa dejāne wuaba eatā jira ḥasia. Mañga dejāra “Ācōrē itea
biara ḥa dejā” abadjidāa. ⁴ Quera bá diabadada mama ḥasia. Mañra oroba
jūma bārā ḥasia. Ācōrē baurude sida ḥasia. Mañ sida oroba jūma bārā
ḥasia. Epedeco jūgurua oro odada manāba bira ḥada mañ baurudeḍe eda
ḥasia.” Aaroñ bacuru tununa sida eda ḥasia. ^o Ācōrēba diada ley mōgara
pewedeade ḥada sida eda ḥasia. ^p ⁵ Baurude ḥrā bajānebema nezoca
quīrāca i bara panada umé panasidāa. Ādji iba dji baurude ḥrā coḥara
jūātra eropanasidāa. ^q Ādji panamaa Ācōrē quīrāwārēa dorrodorroadā
zepadja. Mañ baurude ḥrā coḥamaa sacerdotēba oa jīāpobaraḍe Ācōrēba
ēberārāba cadjirua opedadara quīrādoabadja. Mañgaḍebemada ara
nawena daiba nañ cartade jūma jaradiadaēa.

⁶ Jūma mañga pārāpedadacarea sacerdoterāa ewariza dji nocoarebema
dejāne eda wābadjidāa ādjia Ācōrē itea odida panara jūma oḍi carea.

⁷ Baribara dji edaara ḥa dejāne ababe sacerdotē dji dromadra poaza ḥarima
aba eda wābadja. Eda wābaraḍe idjia cadjirua oḍa carea idjaba ēberārāba

k 8:9. Quīrācuīta waga ēdra eneside. Griego bedeaḍe ḥā ḥa: “Jawa jidapeda ēdra
eneside.” **l 8:12.** Jeremia 31:31-34. **m 8:13.** Dārāēne āyā ḥaya. Griego bedeaḍe ḥā ḥa:
“Dārāēne nēbaya.” **n 9:4.** Exodo 16:33. **o 9:4.** Numero 17:1-10. **p 9:4.** Exodo 25:16.
q 9:5. Exodo 25:17-22.

adua pananeba cadjirua opedada carea bida animarã oada Ācōrē quĩrãpita jĩãpoi carea edebadja.⁷ ⁸Mañneba Ācōrē Jaureba cawabi ñasia ēberārãra wadi Ācōrē de bajãne ñade poya eda wãnaéda. Sacerdoterãba wadi Ācōrē de nañ ējũãne ñade ne odida panamisa mãwã ñasia. ⁹Nañ ewaride jũma mañgãba cawabi ñla Ācōrẽa ne dia pananeba idjaba animarã babue dia pananeba bida dji mãwã o ñea crĩchara poya jipa ñléda. ¹⁰Ācōrẽba Moisea diada leyba ababe cawabisia cãrẽda codida panada, cãrẽda dodida panada, idjaba Ācōrẽba sagãbi ñara sãwã sagãdida panada. Jũma mañgãra nañ djarade obadjidaa aba Ācōrẽba jũma quĩrã awara oblarãdaa.

¹¹Baribara Critora zesia dadjirã Sacerdote dji Droma bai carea. Jũma ne bia nañ ewaride ñada idjia dadjirãa dia ñla.⁸ Idjira Ācōrē de bajãne ñade dadjirã carea ne o ñla. Mañ dera dji araa. Ācōrē de nañ ējũãne ñla cãyãbara biara ñla. Ēberãba odaéa; nañ ējũãnebemaéa. ¹²Critora Ācōrē de bajãne ñade dji edaara ña dejãne ñarima aba eda wãsia. Mañ dejãra “Ācōrē itea biara ña dejã” abadaa. Wãside chiwatu oada, paca zaque oa sida Ācōrē quĩrãpita jĩãpoi carea edeé basia. Ātebãra ara idji oada edesia. ñarima aba mãwã odaba dadjirãra edra ñasia ewariza bedea neé beadamãrẽa. ¹³Sacerdoteba paca dji umaquĩrã oada, chiwatu oada, paca zaque wẽrã babue diada pora sida ēberãrã ñrã jĩãpobaria. Mañba ēberãrã Ācōrē quĩrãpita bié beadara nañ djarade bia ñabaria. ¹⁴Mãwã baibãra, ¿Crito oaba dadjirãra biara ñléca? Critora cadjirua neé ñasia. Ācōrē Jaure beucaba carebada bẽrã ara idjida idu beabisia animarã Ācōrẽa babue diabãra quĩrãca. Cadjirua o panã carea dadjirãra beudida panasidaa. Baribara Critoba ara idjida idu beabida bẽrã dadjirãba cadjirua opedadara Ācōrẽba quĩrãdoapeda dadjirã crĩchara jipa ñasia. Mãwã Ācōrē zocai ñara dadjirãba poya iñãnia.

¹⁵Ācōrẽba naãrã bedea ñadadeba panasidade ēberãrãba cadjiruada obadjidaa. Baribara Critodra beusia ãdjia cadjirua obadadebemada edra ñai carea. Critora beuda bẽrã idjideba Ācōrẽba bedea djiwidida ñasia. Mãwã Ācōrẽba ne jũma bia jõca diai jaraðara idjia trãnarãba Critodeba poya edadia.

¹⁶Nañ quĩrãca ñla: ēberãba cartade ñabaria idji beudacarea caiba idjia eroñara edaida. Baribara dji edaida ñla dji bedea ñadara wãrãda beusida acabiéñara, poya edaéa. ¹⁷Dji bedea ñada wadi zocai ñamisa dji edaida ñla mañ cartade ñã ñara poya edaéa. Ababe beudacareabãra poya edaya. ¹⁸Ara mañ quĩrãca Ācōrẽba israelerã ume naãrã bedea ñaside animarã oada erozoasia. Mañba cawabisia ãdjirãba mañ bedea ñadara iñã odida panasidada. ¹⁹Mañra nãwã ñasia: Ācōrẽba diada leyra Moiseba naãrã ēberãrãa jũma jarasia. Mañbe paca zaque oada, chiwatu oa sida baidodaa puerasia. Hisopo

r 9:7. Levitico 16:1-34. **s 9:11.** Jũma ne bia nañ ewaride ñada. Griego bedeadẽ ñcãra cartade ñã ñla: “Jũma ne bia zeida ñada.”

bacuru jawatede oveja cara purea odada jãpeda oade beguea edasia. Maã oaba idjia ãcõrẽba diada ley cartara, ãberãrã sida jãposia. ²⁰Jiãpoblarãde nãwã jarasia: “Naã oaba jara ßla ãcõrẽ bãrã ume bedea ßadara jũma ijã odida panãda.” ²¹Ara maã quĩrãca Moiseba ãcõrẽ wua dera, jũma maã dede eda ßea sida oaba jãposia. ²²Wãrãda ãcõrẽba Moisea diada leyba jara ßla berara ne jũmada oaba jãpoida ßda ãcõrẽ quĩrãpita bia ßamãrẽa. Oada erozoaẽbãrl dadjia cadjirua opeadara ãcõrẽba quĩrãdoaẽa.

Crito oaba dadjia cadjirua odara jũma sagãbaria

²³Ãcõrẽ wua dera, maã dede eda ßea sida ãcõrẽ de bajãne ßa zaca basia. Jũma maãglara animarã oaba jãpoida basia ãcõrẽ quĩrãpita bia ßamãrẽa. Baribãrl ãcõrẽ de bajãne ßara, maã dede eda ßea sida animarã oa cãyãbara oa biara ßla jãpoida basia. ²⁴Critoba idji oara ãcõrẽ de ãberãba odade eda edeẽ basia, maãglara ababe ãcõrẽ de ara bajãne ßa zaca ßada bãrã. Critoba idji oara bajãnebãrl ãcõrẽ quĩrãpita edesia. Idira mama dadjirã carea ãcõrẽa quĩrã djuburia iwidi ßla. ²⁵Idjira bajãnaa wãẽ basia idji oada ßarima zocãrã jiãpoi carea naã ãjũãnebema sacerdote dji dromaba poaza ãcõrẽ itea biara ßa dejãne obari quĩrãca. ²⁶Mãwã ßadabara naã ãjũã odadeba ãtaa Critora ßarima zocãrã beuida ßacasia. Baribãrl naã jĩrũarebema ewaride zepeda ara idjida idu beabisia. ßarima aba mãwã odaba dadjirãba cadjirua opeadara jũma ãyã ßasia. ²⁷Jũmarãda ßarima aba beudia. Mãwãnacarea ãcõrẽba cawa oya. ²⁸Ara maã quĩrãca Critoba ßarima aba ara idjida idu beabisia zocãrãba cadjirua opeadara ãyã ßai carea. Idjira wayacusa zeya, baribãrl maãne dadjirãba cadjirua obadara ãyã ßai carea zeẽa. ãtebãrl zeya idji jãã ßeara ãdrl edai carea.

10 ¹Ãcõrẽba Moisea diada leyba jũma ne bia Critodeba zeidebemada jarjaria unubi ßla. Maã ne biara leyba diaca. Maã bãrã poaza ãcõrẽa animarã babue diade wãbadara leyba poya jipa ßacaa. ²Leyba ãdjirãra wãrãda jipa ßadabara, waa animarãra babue diade wãnaẽ bacasia. Animarã babue dia panãneba wãrãda cadjirua neẽ panenabara, waa crĩchadaẽ bacasia idji quĩrãpita bedede panãda. ³⁻⁴Baribãrl paca dji umaquĩrã oaba, chiwatu oa biã cadjiruara poya ãyã ßaca bãrã, poaza animarã babue dia panãneba quĩrãnebabi ßa ãdjia cadjirua obadada. ⁵Maã carea Crito naã ãjũãnaa zeside idjia ãcõrẽa nãwã jarasia:

ßla animarãra ßla babue diaãida quĩrãẽ ßla. Ne diaãida sida quĩrãẽ ßla. ßla mãa cacua diaãadrl quĩrã ßla.

⁶Ãdji cadjirua carea animarã babue diabadaẽ, ne diabadaẽ biã ßara ßasrida ßacaa.

⁷Maã bãrã mã jarasia: ãcõrẽ, mãra nama ßa ßa quĩrã ßda oi carea.

ßa Bedede mãnebemada mãwã ßã ßla.”

⁸Critoba naãrã jarasia ãcõrẽba quĩrãẽ ßda ãberãrãba ãdji cadjirua carea animarãda idjia babue diaãida idjaba ne diaãida. ãcõrẽba Moisea diaãda

leyba mǎwǎ obi ʕamīna, maǎneba ʔcōrēra ʕasrīda ʕacaada asia. ⁹Maǎbe Critoba ʔcōrēa nǎwǎ jarasia: “Mǎra nama ʕaa ʕaa quīrīǎ ʕada oi carea.” Maǎba cawabi ʕa naārǎ ʔcōrēba animarǎ babue diabi ʕadara Critoba ǎyǎ ʕasida. Maǎ cacuabari ara idjida idu beabida bērǎ idjidra ʕesia. ¹⁰ʔcōrēba quīrīǎ ʕara Jesucritoba jūma osia. Ara idjida idu beabisia. ʔarima aba mǎwǎ odaba dadjirǎra ewariza ʔcōrē itea bia ʕasia.

¹¹Sacerdoterǎba ewariza ʔcōrē itea ne obadaa idjaba animarǎra babue diabadaa. Mǎwāmīna maǎgaba cadjiruara ǎyǎ ʕacaa. ¹²Baribara Jesucritoba cadjirua carea ara idjida idu beabisia. ʔarima aba mǎwǎ odaba jūma cadjiruara ǎyǎ ʕasia. Maǎbe ʔcōrē jawa araare chūmesia. ¹³Mama jǎǎ ʕa aba ʔcōrēba jūma idji ume dji quīrūra idji jawaeda ʕabaraadaa. ¹⁴Critoba ara idjida idu beabisia. Mǎwǎ ʕarima aba odaba jūma ʔcōrē itea ʕeara jipa ʕasia. Maǎ jipa ʕadara ewariza ʕaya. ¹⁵ʔcōrē Jaure biɔa abarida dadjirǎa cawabi ʕa. Naārǎ jarasia:

¹⁶Jūmarǎ Boro ʔcōrēba nǎwǎ jara ʕa: “Nocoarebema ewaride mǎa bedea djiwidida israelerǎ ume nǎwǎ ʕaya: mǎ leyra ʔdjirǎ crīchade, ʔdjirǎ sode biɔa ʕaya.”^w

¹⁷Maǎare nǎwǎ jarasia:

ʔdjirǎba bié opedadara mǎa jūma quīrǎdoaya. ʔdjirǎba cadjirua opedadara mǎa waa crīcha ʕaéa.^x

¹⁸Critodeba ʔcōrēba dadjirǎ cadjiruara jūma quīrǎdoada bērǎ, waa dadjirǎ cadjirua carea idjǎa ne diadié panla.

Jesucritodeba dadjirǎra ʔcōrē caita poya wǎnia

¹⁹Maǎ bērǎ djabarǎ, ʔcōrē itea biara ʕa dejǎne eɔa wǎbada quīrǎca naǎ ewaride Jesucrito oadeba dadjirǎra ʔcōrē caita ne wayaa neé wǎnida panla. ²⁰Maǎ dejǎne wua eatɔ jira ʕa cōābala quīrǎca Jesucritoba idji beudadeba o djiwidida jarisia dadjirǎ ʔcōrē caita poya wǎnamārēǎ. Maǎ ode wǎbala ewariza ʔcōrē ume zocai ʕaya. ²¹Dadjirǎba Sacerdote dji Dromada bajǎne eropanla. Idjia ʔcōrē ēberǎrǎra jūma carebabaria. ²²Maǎ bērǎ ʔcōrē caita wǎnadra. Critoba dadjirǎ crīcha cadjirua ʕadada jipa ʕasia dadjirǎ so idji oaba jǎapobala quīrǎca. ʔcōrē quīrǎpita bia ʕasia dadjirǎ cacuara baido pǎpǎrǎ quiruba sagada quīrǎca. Maǎ bērǎ crīcha aba panneba idjaba wǎrǎda iǎa panneba ʔcōrē caita wǎnida panla. ²³ʔcōrēra bedea aba ʕa bērǎ dadjirǎba jǎǎ panara idjaba maǎnebema jūmarǎa jara panla sida ni maārǎ biɔa quenabariéé panla. ²⁴Jaraɔida panla sǎwǎ dji carebaɔida biara dji quīrǎni carea idjaba ne biada oɔi carea. ²⁵ʔbaa dji jarebadara idu ʕadié panla ʕaraɔa idu ʕabada quīrǎca. ʔtebala dji carebaɔida panla biara iǎǎni carea. Dadjirǎ Boro ʔcōrēba cawa oi ewarira dǎrǎéne zeida cawa panla bērǎ biara mǎwǎ oɔida panla.

v 10:13. *Idji jawaeda ʕabaraadaa.* Griego beɔeade ʕǎ ʕa: “Idji jīrū edre ʕabaraadaa.”

w 10:16. Jeremia 31:33. x 10:17. Jeremia 31:34.

²⁶Wārā bedea cawapedadacarea ara dadjiareba cadjiruada o pananibara, waa neēa Ācōrēa diadi carea mañ cadjiruara quĩrādoamārēa. ²⁷Māwā o baba ababe ne wayaadeba jāñida bala Ācōrēba cawa omārēa. Mañ ewaride Ācōrēba jūma idji ume dji quĩrūra tala uruga nūmane batabueya ewariza bá nūmamārēa. ²⁸Naēna ababala Ācōrēba Moisea diada leyda igarasira, mañne ēberā umēba wa ūbeaba jarasidara wārāda māwā bada, idjira abeda quĩrā djuburia neē beabadjidaa. ²⁹Mañba ¿sāwā crīcha panla? ¿Ācōrēba idji Warra igarabadara wetara cawa oēca? Ācōrēba idji Warra oadeba bedea djiwidida basia dadjirāra idji itea bia bala carea. Māwāra Ācōrē Warra oa erozoada sirie bada crīchabadara idjia wetara cawa oēca? Mañ awara Ācōrē Jaureba idji biadeba dadjirāra careba bala. Māwāra Ācōrē Jaure biē jarabadara idjia wetara cawa oēca? ³⁰Dadjirāba cawa panla Ācōrēba nāwā jarasida: “Mālabara cawa oya. Jūmarā diaya ādjirāba opedada quĩrāca.”^z Idjaba nāwā jarasia: “Jūmarā Boro Ācōrēba idji ēberārāra cawa oya.”^a

³¹Ācōrē zocai baba dadjida cawa oibara wārāda bio minijichia bala.

³²Quĩrānebadua bārāba naārā wārā bedea cawasidade sāwā panasidada. Mañ ewaride bārā bia mīgapedadara jūma droasidaa.

³³Edaude jūmarā quĩrāpita Crito carea biē jarasidaa idjaba biē osidaa.

Edaude djabarā Crito carea bia mīga panla ume bia mīgasidaa. ³⁴Crito carea preso bapadadara bārāba quĩrā djuburiasidaa. Idjaba bārāba ne erobadara basrida idu jārībīsidaa, cawa panla bēra mañ cāyābara ne biara ba jōcada bajāne eropanada. ³⁵Mañ bēra bārāba Ācōrē ijā panlra igararānada. Ijā pananibara, Ācōrēba bajāne ne biada waiēba diaya.

³⁶Bārāba jūma droadida panla. Māwā Ācōrēba quĩrā bala oadepa idjia diai jaradara jūma edadia. ³⁷Ācōrē Bedeade nāwā bala bala:

Dji zeida bara dārāēne zeya. Idjira wārāda dārāēa.

³⁸Ēberā jipa bara mā ijā badeba zocai baya. Baribara idjia ijā bada igaraibara, māla idjira bia unuēa.^b

³⁹Acara bala Ācōrē ijā panlra igaradapada aduadia. Baribara dadjirāra mañ ēberārā quĩrāca panlēa, ātebala Ācōrē ijā panlneba ewariza zocai panania.

Ācōrē ijā badebema

11 ¹Dadjirāba Ācōrēda ijā panla bēra cawa panla dadjia jāla panlra wārāda edadida idjaba ununaē panla sida wārāda. ²Dadji drōa naēnabemarāba Ācōrēra ijā panana bēra Ācōrēba bia unusia.

³Dadjirāba Ācōrēda ijā panla bēra cawa panla Ācōrē bedebabara nañ ējūāra, bajā sida jūma osida. Māwā dadjia ununacadeba idjia ne jūma dadjia unubadara osia.

y 10:28. Deuteronomio 17:2-6. z 10:30. Deuteronomio 32:35. a 10:30. Deuteronomio 32:36. b 10:38. Habacuc 2:3-4.

⁴Abelba Ācōrēda ijā bađa bēřā Caiłba diada cāyābara ne biara bađa diasia. Ijāna bēřā idjia diadara Ācōrēba bia unupeđa jarasia idjira jipa bađa. Abelera beuđamīna idjia wārāda ijā bađaba dadjirāa wađibida cawabi bla Ācōrēra ijānida panłda.^e

⁵Enocoba Ācōrēra ijā bađa bēřā beurāmārēā Ācōrēba zocai edesia. Ācōrēba ededa bēřā idjira waa ununaé basia. Ācōrē Bedeade bł bla Enoco edei naēna Ācōrēba idjira bia unusida.^d ⁶Baribłł Ācōrē ijāē błra Ācōrēba bia unucāa. Ācōrēmaa ze quīrīā błba ijāida bla Ācōrēra wārāda bađa idjaba jūma idji jarłłbađara carebabarida.

⁷Noēba wađi unuca zeidebemada Ācōrēba idjia jarasia. Małra Noēba ijāsia. Ara małda Ācōrēra waya bađa bēřā idji ēberārāra ēdrł edai carea jāba dromada osia. Ācōrēda ijāna bēřā Noēba cawabisia nał ējūāne beara dji cadjiruarāda. Noēba ijāna bēřā Ācōrēba jipa unusia.^e

⁸Ācōrēba Abrahała jarasia idjia diai jarada druadaa wāmārēā. Abrahałba Ācōrēra ijāna bēřā sāma wāda adua bāmīna idji druara amepeda wāsia.^f ⁹Ācōrēra ijāna bēřā idjira Ācōrēba diai jarada druade āibema quīrāca wua dede babadjia. Idji warra Isara, idji wiuzaque Jacobo sida ara mał quīrāca panabadjidaa, Ācōrēba ādjia bida mał druara diai jarada bēřā. ¹⁰Abrahałra māvā babadjia, bajāne bł puru jōcadaa wāi carea jłā bađa bēřā. Mał purura Ācōrēba bio crīcha bapeda jūma osia.

¹¹Abrahałra drōāda basia. Idji quima Sarara warra toca basia. Baribłł Abrahałba ijāsia Ācōrēba idjia warrara unubida. Ācōrēba diai jaradara ijāna bēřā warrada unusia.^g ¹²Māvā Abrahałra beuyama bađamīna idjideba ēberārāra zocārā yōsidaa chīdau zocārā bł quīrāca, pusa łbł poya juachaié bł quīrāca.

¹³Jūma nama trł odjapedadara Ācōrē ijā panłda beusidaa. Māvāmīna Ācōrēba diai jaradara ādjirāba nał ējūāne edadaé basia. Baribłł cawasidaa nocoarebema ewaride idjia jūma diaida.^h Mał carea błsridasidaa idjaba ebuda jarasidaa nał ējūāne ādjirāra druā āibemarāda, djārā druade parrłā beada. ¹⁴Māvā jara panłneba ebuda cawabisidaa ādji druā arada edađi carea jłā panłda. ¹⁵Ādji ēdrłpedada druada jēda crīchapedadabara poya jēda wānida panacasidaa. ¹⁶Baribłł druā biara bł bajāne bađa quīrīā panasidaa. Mał carea Ācōrēra peracaa idjira ādjirā Ācōrē abłdade. Idjia puruda ādjirā itea bajāne o erołla.

¹⁷⁻¹⁸Abrahałba wārāda ijā bł cawaya Ācōrēba jarasia idji warrada babue diamārēā. Abrahałba Ācōrēra ijā bađa bēřā idji warra Isara babue diade wāsia. Baribłł mał naēna Ācōrēba idjia nāvā jarađoasia: “Bł warra Isadeba

c 11:4. Genesi 4:3-5. **d 11:5.** Genesi 5:22-24. **e 11:7.** Genesi capítulo 6–8.

f 11:8. Genesi 12:1-5. **g 11:11.** Griego bedeade mał versculora ebuda błéa. Nāvā traducida bla: “Abrahał quima Sara bida Ācōrēra ijāna bēřā biogoasia, warra tocamīna idjaba dlorada bāmīna. Ācōrēba diai jaradara wārāda diaida ijāna bēřā warra tosia.”

h 11:13. Cawasidaa nocoarebema ewaride idjia jūma diaida. Griego bedeade bł bla: “Małgara tamaba unusidaa.”

ba warrarāra zocārā yōnia.”ⁱ Ācōrēba mǎwǎ jaraḏamīna Abrahaāba idji warra ababe quiruda babue diai carea ḥasia. ¹⁹Abrahaāba crīchasia idji warra Isa beaḏacarea Ācōrēba idjira poya ārēbabida. Wārāda Ācōrēba Isa ārēbabibla quīrāca idu beabié basía. Mǎwǎ Abrahaāba Isara zocai erobesia.^j

²⁰Isaba Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra idji warra Jacobora, Esaú sida bia jarasia Ācōrēba nocoarebema ewaride carebamārēa.^k

²¹Jacobo beuyama ḥaside Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra idjia Jose warrarāra aba aba bia jarasia Ācōrēba carebamārēa. Maābe idji bardonane jida nūmlaba Ācōrēa bia bedeiasia.^l

²²Jose beuyama ḥaside Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra israelerāra Egipto druadeba ēḏraḏiada asia. Ēḏraḏade idji ḥawarara Canaaā druadaa joude edeḏaduada asia.^m

²³Moise toside ewaride Egiptodebema boroba israelerā warra umaquīrā zaquerāda jūma quenabisia. Baribla Moise djibarirāba Ācōrēda ījā panana bēra dji boroba jaraḏara wayaḏaé basía. Moise toḏacarea unusidaa idjira warra quīrāwārēa ḥaḏa. Maā bēra dji boroba bearāmārēa jeḏeco ūbea mērā eropanasidaa.ⁿ

²⁴Moiseba Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra drōā baḏacarea quīrīāé ḥasia ēberārāba idjira Egiptodebema boro cau warraada aḏida.^o ²⁵Idjimaarā cadjirua o ḥaḏeba warrewarrea ḥasrida bai cāyābara biara ḥasia Ācōrē ēberārā ume ābaa bia mīga ḥaida. ²⁶Ācōrēba ēḏra edabari diai jaraḏara wārāda zeida ījāna bēra, idjia crīchasia Egiptodebema ne biada erobai cāyābara biara ḥaḏa bia mīga ḥaida.^p Ācōrēba nocoarebema ewaride diai jaraḏada biara eda quīrīāna bēra mǎwǎ crīcha ḥasia.

²⁷Moiseba Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra Egiptodebema boro quīrūbi wayaé ēḏrasia. Ācōrē ununacara unu ḥa quīrāca idjia ījā ḥara igaraé basía.

²⁸Moiseba Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra israelerā Egiptodeba ēḏraḏi ewarida obisia.^q Maāne deza dji eda wābada icawa oada jīāpobisia dji beabariba ādji umaquīrā warra dji nabemarāda bearāmārēa.^r

²⁹Ācōrēda ījā panana bēra israelerāra Ācōrēba Pusa Purru ēsi ewaḏa ode pōāsa chāsidaa. Baribla Egiptodebemarā abari ode chāḥaḏade jūma nāḥara quinisidaa.^s

³⁰Ācōrēda ījā panana bēra israelerāra siete ewari Jerico puru auḏu parragabadaḏe maā puru auḏu jūrā ca ḥara jūma toḏogozoasia.^t

³¹Israelerā umēba Jerico puru sāwǎ ḥa cawaya acāḏe wāsidade wērā auḏua Rahāba Ācōrēda ījā ḥaḏa bēra ādjira bia edasia. Maā carea israelerāba Ācōrē ījāé beara jūma quenaside idjira beaḏaé basía.^u

i 11:17-18. Genesis 21:12. j 11:19. Genesis 22:1-14. k 11:20. Genesis 27:27-29; 39-40. l 11:21. Genesis 48:1-20. m 11:22. Genesis 50:24-25. n 11:23. Exodo 1:22ḏeba aba 2:2ḏaa. o 11:24. Exodo 2:10-12. p 11:26. Ācōrēba ēḏra edabari diai jaraḏa. Griego beḏeade ḥā ḥaa: “Crito.” q 11:28. Egiptodeba ēḏraḏi ewarida. Cāpūrīā beḏeade ḥā ḥaa “Pascua.” r 11:28. Exodo 12:21-30. s 11:29. Exodo 14:21-31. t 11:30. Josue 6:1-21. u 11:31. Josue 2:1-21; 6:22-25.

32 ¿Ăcōrē ĩjā beadadebemada mĭa cārēda wađi jarai? Sansoĭnebemada, Gedeoĭnebemada, Baracodebemada, Jeptedebemada, Davidebemada, Samueldebemada, Ăcōrēneba bedebadarānebema sida bedei carea ewariba araēa. 33 Ăcōrēda ĩjā panana bēra ĭcārĭba drua beara poyasidaa, ĭcārĭba āđji druara ĩjpa eroĭasia, idjaba ĭcārĭba naĭ ējūāne Ăcōrēba diai jaradara edasidaa. Ăcōrēda ĩjā panana bēra ĭcārĭara Ăcōrēba imamaa idu cobie basia. 34 Ăcōrēda ĩjā panana bēra ĭcārĭara tĭba uruga nūmĭba baē basia, ĭcārĭara necoba beadidebemada ēdrĭsidaa, ĭcārĭa cacua ĭbaē beadada cacua ĭbasidaa idjaba mēsrā ĭasia dji quĩrū ume djōni carea. Maĭba āđji dji quĩrūra poyasidaa.

35 ĭcārĭa wērārāba Ăcōrēda ĩjā panana bēra āđji ēberārā beupedadara ĭrēbasidaa. Baribārĭ ĭcārĭada Ăcōrē ĩjā panĭ carea ēberārāba bio puodapeda beasidaa. Ăcōrēda igaradibārĭ ēdrĭ ĭadiada asidade igaradaē basia. Ātebārĭ idu beabisidaa ĭrēbadapeda zocai ĭai biara ĭada edadi carea. 36 ĭcārĭada Ăcōrē ĩjā panĭ carea ēberārāba ĩpida bie jarasidaa, soaba usidaa, idjaba carenaba ĭnapeda preso ĭasidaa. 37 ĭcārĭada mōgaraba tabari beasidaa. ĭcārĭada ēsidra ĭā ĭtrasidaa. ĭcārĭada necoba beasidaa. ĭcārĭada de neē ĭea bēra pĭrĭa wāsidaa. Maĭne āđji ĭāni carea neē beada bēra oveja e odada, chiwatu e oda sida ĭĭbadjidāa. Āđjirāra abeda ne neē ĭasia. Ēberārāba āđjirāra bia mĭga eropanabadjidaa idjaba bie obadjidaa. 38 Maĭ ēberārāra Ăcōrē quĩrāpita dji biara ĭasia. Maĭ bēra naĭ ējūāne beadiē panasidaa. Āđjirāra de neē ĭea bēra ējūā pōasa ewaraga ĭade, eyade bida pĭrĭa ĭĭbabadjidaa. Eya uriade, egoro uriade bida panabadjidaa.

39 Jūma maĭ ēberārāba Ăcōrēra ĩjā panana bēra Ăcōrēba āđjirāra bia unusia. Māwāmĭna idji diai jaradara naĭ ējūāne edadaē basia. 40 Ăcōrēba dadjirā itea ne biara ĭada eroĭa bēra quĩrāsia āđjirāra dadjirā ume ne jūmane bia pananida.

Jesucritoda crĭcha pananadua

12 1 Maĭ ēberārā zocārāba unubisidaa Ăcōrēra wārāda ĩjāsidadā. Maĭda cawa panĭ bēra dadjirā bida ara maĭ quĩrāca ĩjā pananida panĭa. Dadjirāa idu ĩjābicara, cadjiruaba dadjirā barā edabari sida āyā ĭadapeda jūma droa panĭneba nocoĭdaa wānadĭ dadjirā jūēnida panĭmaa. 2 Jesudĭa biara crĭchadida panĭa. Idjiabārĭ carebasia dadjirāba naārā ĩjānamārēā idjaba carebaria ewariza ĩjā pananamārēā. Crĭchadadua sāwā idjira crude bia mĭgasida. Maĭ carea peraida ĭadamĭna peraē basia. Idji cawasia māwānacarea bio ĭasrida ĭaida. Idira Ăcōrē bugue biya quĩrĭa araare chūmĭa.

3 Bio crĭchadadua ēberā cadjiruarāba Jesu bie osidade sāwā droasida. Māwā bārāra sēnaēa idjaba bārāba ĩjā panĭra igaradida crĭchadaēa. 4 Bārāra cadjirua ume djō panĭa. Baribārĭ wadibida bārāra beadaē panĭa Jesu beapedada quĩrāca. 5 Biara ĩjānamārēā Ăcōrē Bedeade ĭā ĭara ĭbārāba quĩrādoasidaca? Idji warrarāa nāwā jarasia:

v 12:4. *Bārāra beadaē panĭa Jesu beapedada quĩrāca.* Griego bedeadē nāwā ĭā ĭa: "Wadibida bārā oara erozoaē ĭa."

Mã warra, Jūmarã Boroba quēābɾɾɔde sopuarãdua. Jipa omārēã quēābɾɾɔde biē crīcharãdua.

⁶ Jūmarã Boro Ācōrēba quīrīã ɬɔ ēberārāra quēābaria jipa oðamārēã.

Idji warrarã ɬeadamārēã edadarãba cadjirua osidara idjia ubaria.^w

⁷ Bārã bia mīga panɾa droadadua Ācōrēba maŋgɔdeba jipa obi ɬɔ bēã.

Bārāra idji warrarã bēã, Ācōrēba māvã idu bia mīgabi ɬɔa cawa jipa oðamārēã. ¿Warraba jipa omārēã dji zezaba quēācaca? ⁸ Ācōrēba idji warrarã jūma quēābaria jipa oðamārēã. Māvã oēbɾɾɔ, bārāra idji warrarã araéa. ⁹ Dadjirãba naŋ djarade zezada eropanasidaa. Ādjirãba dadjirãba quēābadjidaa jipa oðamārēã. Maŋ carea ādjirãba wayabadjidaa.

Maŋba ¿ewariza zocai ɬeadi carea dadjirã Zeza bajānebemara biara wayadiē panɾa? ¹⁰ Dadjirã zeza naŋ ējūāne zocai panasidade dadjirãba quēābadjidaa jipa oðamārēã ara ādjia crīcha panana quīrāca. Baribɾɾɔ Ācōrēba māvã obaria idji quīrāca cadjirua neé bia ɬeadamārēã. ¹¹ Jipa oðamārēã quēābɾɾɔde dadjirãba ɬɔsɾidadacaa ātebɾɾɔ sopuabadaa. Baribɾɾɔ tēã ɬadacarea dji ijāpedadaba jipa obadaa idjaba necai ɬeabadaa.

Ācōrēra ijā pananadua

¹² Maŋ carea sē panɾmīna bārã jɔwa norrabari ɬeada, bārã chīrāboro ureurea ɬe sīda wayacusa ɬɬabibɾɾɔ quīrāca biara ijā pananadua. ¹³ O jipa ɬɔde nībadadua. Māvã dji sē panɾa āi wānaéa ātebɾɾɔ biara ijā panania.^x

¹⁴ Jūmarã ume necai ɬeudadua. Idjaba Ācōrē itea bia ɬeudadua. Ācōrē itea bia ɬeáɬa idjira poya ununaéa. ¹⁵ Quīrācuīta ɬeudadua Ācōrēba idji biadeba careba ɬɾa ni abaɬba igararānamārēã. Idjaba quīrācuīta ɬeudadua bārã tāēna ni abaɬda ne carra asea quīrāca ɬearānamārēã. Maŋba djabarāa biē crīchabipeda ārībaria. ¹⁶ Quīrācuīta ɬeudadua bārã tāēna ni abaɬda audua nībarānamārēã ni Esaú quīrāca Ācōrēnebemada crīchadaé ɬearānamārēã. Esaúra warra iwina bēã dji zezaba eroɬadebemada waibɾɾa edaida ɬasia. Māvāmīna idji djababa ɬarima aba ne cobidabari idjia edaida ɬadara jūma idji djabaa diasia.^y ¹⁷ Bārāba cawa panɾa māvānacarea Esaúba quīrīã ɬasida dji zezaba idjira bia jaraida Ācōrēba carebamārēã. Māvāmīna dji zezaba idjira igarasia. Esaúra jīānamīna idjia naārã odara poya bia ɬáé ɬasia.^z

¹⁸ Bārã Ācōrēmaa zepedadara israelerã zepedada quīrāca ɬléa. Israelerã Sinai eyadaa wāsidaa. Maŋ eyara ādji dauba unusidaa.^a Maŋne eyara uruga nūmasia, ewarira pāisosa nūmesia, idjaba nāūrāda minijīchia pua nūmesia. ¹⁹ Ādjirãba cachiru jīguara, Ācōrēba jīgua bedeabɾɾɔ sīda ūrīsidaa. Maŋ ūrīsidade ne wayaaba bedeada djuburiasidaa Ācōrēra waa

w 12:6. Proverbio 3:11-12. x 12:13. Griego bedeade nāvã ɬɔ ɬɔa: “O jipa ɬɔde nībadadua dji jīrū biē ɬeara āi taɾarānamārēã ātebɾɾɔ ādji jīrūra biadamārēã.”

y 12:16. Genesi 25:27-34. z 12:17. Genesi 27:1-41. a 12:18. Eyara ādji dauba unusidaa. Griego bedeade nāvã ɬɔ ɬɔa: “Eya dadjia poya tāida ɬamaa zesidaa.”

bedearãmãrẽã. ²⁰Bio ne wayasidaa Ācõrẽba nãwã jarada bẽrã: “Baridua ãberãda, animarã sida naã eya caita zeibara, mōgaraba tabari beadida panla wa chaba dra beadida panla.”^b ²¹Israelerãba unu panlra bio minijĩchia ßa bẽrã Moiseba nãwã jarasia: “Mãra ne wayaaba ure nũma.”^c

²²Baribara bãrãra Ācõrẽmaa zesidade bajãnebema Sioã eyadaa, bajãnebema Jerusaleãnaa zesidaa. Maã purura Ācõrẽ zocai ßadea. Mama bajãnebema nezocarãda mil zocãrã ãbaa ßasrida dji jare duanla. ²³Bãrãra Ācõrẽ warrarã dji jare duanmaa zesidaa. Ācõrẽmaarã jumarãda warra iwinaa. Bajãnebema bẽrã ãdji trãra mama ßa ßa. Bãrãra jumarã Cawa Obari Ācõrẽmaa zesidaa. Ēberãrã jipa bea Ācõrẽba bia ßadamaa zesidaa. ²⁴Bãrãra Jesumaa zesidaa. Idjideba Ācõrẽra ãberãrã ume bede djiwidida ßasia. Bãrãra idji oa jãpoðamaa zesidaa. Jesu oa erozoadaba cawabi ßara Abel oa erozoadaba cawabi ßa cãyãbara biara ßa. Jesu oa erozoadaba cawabi ßa Ācõrẽba cadjiruara saglbarida. Baribara Abel oa erozoadaba cawabi ßa Ācõrẽba cadjiruara cawa obarida.^d

²⁵Maã carea quĩrãcuita ßeadadua Ācõrẽba jara ßara igarada amaaba. Idjia Sinai eyade jarada igarapedadara cawa oside ãdrãdãe basia. Maã bẽrã idjia bajãneba dadjirã soðe jara ßada igaradibara ãdrãdica? Ēdrãdãe. ²⁶Sinai eyade Ācõrẽ bedeaside de uremiada wãsia. Baribara naã ewaride idjia nãwã jara ßa:

Wayacusa mla de uremiara wãbiya. Maãne ababe naã ãjũada urebiã, ãtebala bajã sida urebiya.^e

²⁷Wayacusa urebiyada aside Ācõrẽba cawabisia ne jũma idjia ocuadara urepeda jõbida. Maãne ababe jõcadra ßeya.^f ²⁸Dadjirãra Ācõrẽ puru jõcade panani bẽrã idjia bia ßada adida panla. Bio waya pananeba idjia bia bedeadida panla idjia quĩrã ßa quĩrãca. ²⁹Mãwã wayadida panla dadji Ācõrẽba idji jãã ßeara cawa oi bẽrã tla uruaba jũma bábari quĩrãca.

Djabarãra sãwã nĩbadida panla

13 ¹Bãrãra djabarã bẽrã abarica dji quĩrã ßeadadua. ²Quĩrãdoarãnadua bãrã dede zebadara bia edadida panla. Ācãrãba cawadaãne bajãnebema nezocarãda ãdji dede bia edasidaa. ³Preso ßeara quĩrãdoarãnadua bãrã sida ãdjirã ume preso panl quĩrãca. Ēberãrãba biã o pananeba bia mĩga ßeara quĩrãdoarãnadua bãrã sida ãdjirã ume bia mĩga panl quĩrãca.

⁴Jumarãba ãdji quimara waya beadida panla. Ācõrẽba audua obadara, daunemabada sida cawa oi bẽrã ababe bãrã quima ume cãĩnida panla.

⁵Paratara awua ßearãnadua. Ātebala bãdjia eroðeaba ßasrida ßeadadua Ācõrẽba nãwã jarada bẽrã: “Mla ßara ameã idjaba igaraã.”^g

⁶Maã carea dadjirãba ne waya neã nãwã jaradida panla:

b 12:20. Exodo 19:12-13. *Wa chaba dra beadida panla.* Griego bedeadẽ ācãra cartade maãra neã. **c 12:21.** Deuteronomio 9:19. **d 12:24.** Genesi 4:10-11. **e 12:26.** Hageo 2:6. **f 12:27.** Griego bedeadẽ nãwã ßa ßa: “Ne jũma idjia ocuada ureida ßara urepeda jõbiya. Maãne ababe ne jũma urecada ßeya.” **g 13:5.** Deuteronomio 31:6.

Mā Boroba māra careba ʕaa. Maā bēra māra ne wayaé ʕaa.

ǃĒberāba māda sāwā bié oi?^h

7 Bāra bororāda quīrānebadua. Ādjirāba Ācōrē bedeara bārāa jaradiasidaa. Crīchaadua sāwā ādjira nībasidada idjaba māḡaba cārēda sāwāsida. Ādjia Crito iā panana quīrāca bārā bida iā pananadua.

8 Jesucritora quīrā awara ʕacaa. Nuena ʕada quīrāca idi bida abarica ʕaa, idjaba ewariza māwā ʕaya. 9 Baribara Ḥcāraba ne quīrātanoa āi jaradiabadaa. Ādjirāa idu cūrūgabirānadua. Bārāba co pananeba wa codaé pananeba Ācōrēa biara iānaéa. Maāba ni abaada carebacaa. Ātebala Ācōrēba idji biadeba careba ʕaa bārāba biara sodeba iānamārēa.

10 Dadjirāba Jesuda eropanla animarā dadji cadjirua carea babue diapedada quīrāca. Baribara Ācōrē dede waḍibida ādji cadjirua carea animarā babue diabadarāba Jesura poya edaḍaéa.ⁱ

11 Cadjirua carea sacerdote dji dromaba animarā oara Ācōrē itea biara ʕa deĵane eḍa jīāpode wābaria. Baribara dji animarāa puru jīga ededapeda babuebadaa. 12 Ara mā quīrāca Jesura puru jīga bia mīgasia idji oaba ēberārāa Ācōrē itea bia ʕai carea. 13 Maā bēra puru jīga Jesumaa wābada quīrāca idjira ēpēnida panla. Ēberārāba Jesu bié jarapedada quīrāca dadjirā sida bié jarabdade droadida panla. 14 Naā ējūāne dadjirāa puru jōcade panléa, ātebala jāa panla bajānebema puru jōcade panani carea. 15 Maā carea Jesucritodeba dadjirāba ewariza Ācōrēa bia bedeadida panla. Dadji Ācōrē iā panlana a panla idjia bia bedeaddade animarā babue diabada quīrāca o panla.

16 Quīrādoarānadua bia oḍi carea idjaba bārāba eropananeba dji careba panani carea. Jūma māḡara Ācōrēba bia unu ʕaa animarā babue diabada quīrāca.

17 Djabarā, bārā bororāba jara panla iā oḍadua. Bārāa waga panla bēra ādji jawaeḍa beaḍadua. Ādjirāba cawa panla Ācōrēba cawa obarade jūma ādjia opedadara idjia ebuda jaradida. Maā bēra ādjia jara panla iā oḍadua. Māwā ādjirāba ʕasrida, sopua neé jūma oḍia. Bārāba iā oḍaé pananeba ādjirāda sopuabidibara, bārāa poya bia carebadaéa.

18 Dai carea Ācōrēa iwidadua. Daira ne jūmane jipa nība quīrāa panla. Cawa panla cadjiruara oḍaé panla. 19 Mā djuburia, Ācōrēa iwidadua wayacusa isabe bārāmaa wābimārēa.

20-21 Dadjirā Boro Jesucritora Oveja Wagabari dji Dromaa. Necai ʕai diabari Ācōrēba idjira beu ʕadada Ḥrēbabisia. Jesucrito oadeba Ācōrēa ēberārāa une bedea ʕasia. Maāra ewariza ʕaya. Mā quīrā ʕaa Ācōrēba ne jūma biada bārāa o cawabida idjia quīrā ʕa quīrāca poya oḍamārēa. Idjaba quīrā ʕaa Jesucritodeba idjia dadjirā sode ne jūma oida idjia quīrā ʕa quīrāca beaḍamārēa. Dadjirāba ewariza Jesucritoa bia bedeadida panla. Bia ʕaa māwā ʕaida.

h 13:6. Salmo 118:6. **i 13:10.** Griego bedeadē māā versīculoda nāwā ʕā ʕaa: “Dadjirāba animarā babue diabadada eropanla. Ācōrē dede ne o panla mānebamada cocara panla.”

²²Djabarã, mĩa naĩ carta zaqueda ʔasia bārãba biara ijānamārẽã. Maĩ bẽrã mĩa bārãa beɗea dʒuburiaya naĩ beɗeara bia eɗaɗamārẽã.

²³Cawaɗadua dadjirã djaba Timoteo preso ʔaɗara ẽɗrasida. Idjida isabe mĩma zeibɾɾ, bārã acɿɗe wābɾɾɗe mĩa idjira eɗeya.

²⁴Djabarã, bārã bororãa, jūma Ācōrẽ ẽberārãa biɗa jaradadua mĩa quĩrĩã ʔɿɗa ādjirãra bia duananida. Djabarã Italia druɗebemarãba quĩrĩã panɿa bārãra bia duananida.

²⁵Mĩa quĩrĩã ʔɿa Ācōrẽba idji biɗeba bārãra jūma careba ʔaɗa.